

Joensuun seudun joukkoliikenteen Waltti lippu- ja maksujärjestelmän laajentaminen ELYn toimivalta-alueelle

SEUJOUKJ 28.10.2020 § 38

Valtio on irtautunut TVV Lippu- ja maksujärjestelmä Oy:n osakkuudesta ja ELY-keskus joutuu etsimään korvaavia ratkaisuja nyt käytössä olleelle lippu- ja maksujärjestelmälle. Pohjois-Karjalassa ELY-keskuksen Waltti-tuotteet poistuvat käytöstä kesällä 2021. Pohjois-Savon ELY-keskus on esittänyt Joensuun seudun joukkoliikenteen (JOJO) Waltti lippu- ja maksujärjestelmän käyttöönottoa hankkimissaan liikenteissä ja samalla Waltti-alueen laajentamista keskeisille kaupungin työssäkäyntialueille: Tohmajärvelle, Kiteelle, Outokumpuun, Polvijärvelle, Lieksaan ja Ilomantsiin.

Esityksen lähtökohtana on, että Joensuun seudun joukkoliikenteen toimivalta-alueen eli Joensuun, Kontiolahden ja Liperin kuntalaisten palvelutaso säilyy ja asukkaille pystytään jatkossa tarjoamaan yhteinen lippu- ja maksujärjestelmä. Joensuun seudun joukkoliikenteen (JOJO-alue) Waltti-alueen laajentamalla voidaan siirtyä kahdesta osittain päällekkäisestä järjestelmästä yhden Waltin malliin. Samalla helpotetaan ja yksinkertaistetaan joukkoliikenteen käyttöä Joensuun keskeisillä työssäkäyntiyhteysväleillä.

Rahoitus ja kustannusten jako

Esityksen lähtökohtana on ollut, että kaupungin työmäärä tai toimivalta-alueen kunnille kohdistuvat kustannukset eivät saa kasvaa muutoksen myötä. Joensuun kaupunki sekä Kontiolahden ja Liperin kunnat maksoivat vuonna 2019 noin 325.000 euroa (sis. alv 10%) yhteishankinta- ja kuntaosuuksina sekä lippu- subventioina Pohjois-Karjalan alueella ELY-keskuksen hankkimiin, esityksessä esitettyihin liikenteisiin. Jatkossa ELY-keskus hankkii liikenteet bruttosopimuksilla, jolloin lipputulot tulevat tilaajalle (ELY-keskus) tai lippu- ja maksujärjestelmän ylläpitäjälle (Joensuun kaupunki) ja liikenteen järjestämisestä maksetaan liikennöitsijöille kiinteää korvausta.

Yhteistyösopimuksen mukaisesti lipputuloriski on tilaajalla normaaleissa liikennöinnin olosuhteissa. Poikkeustilanteissa lipputuloriskiä jaetaan sopimusosapuolten kesken.

Jatkotoimenpiteet

Talvella 2021 määritellään laajenevalle JOJO-alueelle uudet vyöhykkeet, käytettävät lipputuotteet ja asiakashinnat yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa. Samanaikaisesti päivitetään henkilökuljetusten järjestämistä koskeva yhteistyösopimus ja siihen liittyvä asiakaspalvelupistesopimus sekä JOJO-Walttiin liittyvät tehtävät, vastuut ja kustannukset ELY-liikenteissä. Muutoksen onnistunut toteuttaminen vaatii myös oikea-aikaista tiedottamista. Tämän osalta ovat kokemukset jo käytettävissä Kuopion ja Mikkelin osalta.

Valmistelija: joukkoliikenne-logistikko Marja-Leena Inkinen-Remes

Logistiikkapäällikön päätösehdotus:

Seudullinen joukkoliikennejaosto päättää hyväksyä Pohjois-Savon ELY-keskuksen esittämän Joensuun seudun joukkoliikenteen Waltti lippu- ja maksujärjestelmän laajentamisen edellä esitetyllä tavalla. Muut JOJO-Waltin laajentumiseen liittyvät päätökset tehdään keväällä 2021.

Päätös:

Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Pohjois-Savon ELY-keskuksen kanssa on jatkettu käytännön järjestelyjä Waltti-alueen laajentamisesta JOJO-alueen ulkopuolelle.

Maksuvyöhykkeet

Joensuun Waltti-järjestelmän laajentaminen aikaisemmin päätetyn mukaisesti Tohmajärven, Kiteen, Outokummun, Polvijärven, Lieksan ja Ilomantsin suuntiin tarkoittaa nykyisten C-vyöhykkeen laajentamista Tikkalaan ja Sotkumaan. Lisäksi käyttöön tulevat uudet maksuvyöhykkeet D = Uimaharjuun, Tuupovaaraan, Outokummun Kuusjärvelle, Polvijärven keskusta ja Tohmajärvelle, E = Kiteen keskusta; F = Ilomantsin keskusta sekä G = Lieksan keskusta. Uusien vyöhykkeiden ehdotetaan noudattavan nykyisiä ELY-keskuksen vyöhykerajoja.

Vyöhykkeiden lisäämisen yhteydessä siirretään B-vyöhykkeen rajaa koilliseen Mönnin alueella siten, että koko Mönnintie on B-vyöhykkeellä.

Asiakasryhmät ja lipputuotteet

Joensuun seudun joukkoliikenteessä on käytössä 6.6.2016 voimaan tulleet (6.6.2016 § 10) kolmen vyöhykkeen kerta-, kausi- ja arvoliput. Asiakasryhmät ovat kerta- ja vuorokausilipuissa aikuinen ja lapsi. Kausi- ja arvolipuissa asiakasryhmät ovat aikuinen, lapsi, nuori ja opiskelija. ELY-keskuksen Waltti-liikenteessä asiakasryhmänä ovat aikuinen ja lapsi.

Joensuun laajenevalle Waltti-alueelle ehdotetaan kausi- ja arvolipuissa nuoren ja opiskelijan asiakasryhmien laajentamista kaikille vyöhykkeille A-G.

JOJO-liikenteessä käytössä olevat hiljaisen ajan Hilja-lippuhinnat ehdotetaan jatkossa olevan käytettävissä vain vyöhykkeillä A-B. Kyseisten lippujen käyttö kolmen vyöhykkeen matkoilla A-C on ollut vähäinen, vuonna 2020 noin 130 matkaa. Tällainen aikarajoitteinen hinnoittelu soveltuu parhaiten tiheimmin liikennöidyille alueille, joissa matkustajilla on mahdollisuus valita matkustusaikansa ns. ruuhkattomaan aikaan.

Asiakashinnat

ELY-keskuksen lippujen hinnat ovat yleisesti Joensuun seudun joukkoliikenteen vastaavia hintoja korkeammat. Waltti-lippujen hinnoista on neuvoteltu ELY-keskuksen kanssa. Hyväksyttäväksi esitettävät hinnat on sopeutettu ELY-keskuksen käytössä oleviin arvo- ja kuntakausilippuihin sekä Joensuun seudun joukkoliikenteen hintatasoon.

Lasten asiakasryhmälle myönnetään yleisen käytännön mukainen 50 %:n alennus aikuisen lipun hinnasta. Nuorten ja opiskelijoiden alennukset ovat kausilippujen osalta noin 25 % ja arvolippujen osalta 30 % aikuisen vastaavasta lipusta.

Vuorokausilippun käyttö laajenee Waltti-alueelle. Vuorokausilippu on hinnoiteltu siten, että se on käteishintaa edullisempi, jos sillä tehdään enemmän kuin 2 matkaa vuorokaudessa.

Myös Waltti Mobiililippusovelluksen käyttö laajenee koko Waltti-alueelle. Mobiilikertalippu on hinnoiteltu hieman edullisemmaksi kuin käteislippu. Mobiilisovelluksen kautta hankittu vuorokausilippu on saman hintainen kuin Carelicumista tai JOJO-maatista ostettaessa.

Asiakasryhmät sekä lippujen hinnat esitetään liitteessä. Lippujen hinnat säilyvät pääosin ennallaan siten, että A-C -vyöhykkeillä tulee käyttöön JOJO-liikenteen hinnat ja muilla vyöhykkeillä ELY-Waltin alhaisin hinta pyöristettynä. Muutoksen myötä lippujen hintataso tulee laskemaan nykyisestä kolmen vyöhykkeen kerta- ja arvolipun hintojen osalta. Toisaalta kolmen vyöhykkeen vuorokausilippujen hinnat nousevat.

Toisen asteen opiskelijoille tarkoitettu KELA-koulumatkatukilippu on käytössä koko Waltti-alueella. Nämä matkat ovat muuttumassa opiskelijoille maksuttomiksi yli 7 km matkoilla 20 ikävuoteen saakka. KELA korvaa liikenteen järjestäjälle koulumatkatukikortilla tehtyjen matkojen kustannukset.

Nousukorvaukset

Waltti-kausiliput

Laajenevalla Waltti-alueella ELY-keskuksen hankkiman bruttoliikenteen asiakastulot ohjautuvat Joensuun kaupungille. ELY-keskus kilpailuttaa liikennettä käyttöoikeussopimuksilla jatkossa silloin, kun jollakin yhteysvälillä Waltti-tuotteet ovat käytössä vain Joensuun seudun joukkoliikenteen toimivalta-alueen sisällä. Tällaisia hankintakohteita ovat esim. Joensuu-Rääkkylä, Joensuu-Juuka/Nurmes ja Joensuu-Heinävesi -liikenteet.

Käyttöoikeussopimuksissa asiakastulot kuuluvat liikennöitsijälle. Liikennöitsijä laskuttaa Joensuun kaupunkia kuukausittain toimivalta-alueen sisällä tehdyistä Waltti kausilippumatkoista asiakasryhmän mukaisen vyöhykkeittaisen nousukorvauksen hinnan. Nousukorvaukset lasketaan v. 2019 toteutuneiden matkojen ja asiakashintojen perusteella.

Waltti-vuorokausiliput

Waltti-vuorokausilipulla tehdyn matkan nousukorvaus on asiakasryhmän mukainen vyöhykkeittäinen arvolippumatkan hinta.

Waltti-arvoliput

Waltti-arvolipuilla tehdyt matkat liikennöitsijä laskuttaa kaupungilta Waltti-hinnaston mukaisesti.

Waltti-koulukorttimatkat

JOJO-liikenteessä Waltti-koulukortilla tehdyn matkan hinnaksi on päätetty keskimääräinen vyöhykkeittäinen arvolippumatkan hinta. Tämä laskentaperuste otetaan käyttöön myös laajenevalle Waltti-alueelle. Yhden ja kahden vyöhykkeen matkan nousukorvaus määräytyy JOJO-hinnan perusteella. Kolmesta vyöhykkeestä eteenpäin koulumatkan hinta on laskettu ELY-liikenteen v. 2019 arvolippujen käytön toteutumatiетоjen perusteella. Joensuun kaupunki laskuttaa kuntia Waltti-liikenteessä tehdyistä koulumatkoista tällä koululaismatkan nousukorvauksella.

Waltti-liikenteeseen esitettävät nousukorvaukset ovat liitteenä.

Muut etuudet

Koko Waltti-alueelle ehdotetaan, että ilmaiseen matkaan ovat oikeutettuja

- alle 7-vuotiaat lapset,
- veteraanit ja
- vammaisen avustaja, mikäli avustettavan EU:n vammaiskortissa on A-merkintä.

Matalalattia-autoissa ehdotetaan oikeutta ilmaiseen matkaan seuraavasti:

- lasta lastenvaunuissa kuljettava henkilö ja
- rollaattorin kanssa kulkeva asiakas Hilja-lipun voimassaoloaikoina.

Vaihtomatka

Waltti-liikenteeseen ehdotetaan kerta- ja arvolipulla matkustettaessa maksutonta vaihto-oikeutta seuraavasti:

- 1 vyöhykkeen matka 1 tunti
- 2-6 vyöhykkeen matka 2 tuntia
- 7 vyöhykkeen matka 2,5 tunti

Jatkotoimet

ELY-keskuksen kanssa päivitetään loppukevään aikana henkilökuljetusten järjestämistä koskeva yhteistyösopimus ja siihen liittyvä asiakaspalvelupiste-sopimus sekä JOJO-Walttiin liittyvät tehtävät, vastuut ja kustannukset ELY-liikenteissä.

Tulevan muutoksen viestinnän suunnittelu on jo myös alkanut ELY-keskuksen johdolla.

Valmistelija: joukkoliikennelogistikko Marja-Leena Inkinen-Remes

Logistiikkapäällikön päätösehdotus:

Seudullinen joukkoliikennejaosto päättää hyväksyä edellä esitetyn mukaisesti Joensuun laajennetun Waltti-järjestelmän maksuvyöhykkeet, asiakasryhmät, lipputuotteet, asiakashinnat, nousukorvaukset, kerta- ja arvolipuilla tehtyjen matkojen vaihtoajat sekä muut etuudet.

Edellä päätetyn mukaisesti päivitetään henkilökuljetusten järjestämistä koskeva yhteistyösopimus liitteineen.

Päätös:

Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.